

ISSN-1641-8107

SAPER

www.saper.com.pl

PISMO STOWARZYSZENIA SAPERÓW POLSKICH

Nr 1(53) 2015

WARSZAWA

ROK XV

Kwartalnik
dofinansowano
z dotacji
Ministerstwa
Obrony
Narodowej

Szkolenie w Centrum Szkolenia Wojsk Inżynierskich i Chemicznych we Wrocławiu
Zdjęcia: Archiwum CSWiInż.iChem.

70 lat

Z KART HISTORII - MOST NA WIŚLE

Bisko 70. lat temu, w mroźną noc z 17 na 18 stycznia 1945 r. w Warszawie saperzy z 3. Brygady Pontonowo-Mostowej i 6. samodzielnego batalionu pontonowo-mostowego przerzucili most przez Wisłę łącząc oba brzegi wyzwolonego miasta. Oś mostu przebiegała 160 m na północ od mostu średnicowego. Składał się z 35 członów parku DMP-2, 8 członów z parku N2P o nośności 16 ton i długości 430 mb. Oddany został do użytku 18 stycznia o godz. 19. Most pieśczośliwie nazwany przez mieszkańców „pontoniakiem” służył nie tylko potrzebom wojska ale również mieszkańcom Warszawy. W 60. rocznicę tego wydarzenia członkowie Stowarzyszenia Saperów Polskich uczcili pamięć bohaterów tych wydarzeń odsłaniając Pamiątkową Tablicę na osi historycznego mostu.

Natomiast w 70. rocznicę walk wojsk inżynieryjno-saperskich 1. AWP o Warszawę Stowarzyszenie Saperów Polskich uczciło pamięć bohaterskich saperów składając wiązanki kwiatów na płycie - obelisku w osi dawnego mostu pontonowego na Wiśle.

Red.

Kolegium Programowe kwartalnika SAPER: gen. bryg. dr inż. Bogusław Bębenek - Przewodniczący, gen. bryg. mgr inż. Zdzisław Barszczewski, płk prof. dr hab. Józef Marczak, płk dypl. Tadeusz Dzikowski, płk dr Wiesław Leszek Ząbek, płk mgr inż. Marian Kasperski

Redaguje zespół:

płk dr Wiesław L. Ząbek - redaktor naczelny, tel. (22) 6/870 544, 612 81 91; płk mgr inż. Tomasz Bogucki - zastępca redaktora, mgr Tadeusz Ekiert - zastępca, redaktor techniczny; ppłk inż. Kazimierz Śmietana - członek redakcji; fotoreporter - Alina Małgorzata Nowacka

Adres Redakcji: ul. 11 listopada 17/19 bl. 1, p. 104, 03-446 Warszawa, tel. (22) 6/872 346, e-mail: redakcja-saper@o2.pl, www.saper.com.pl

Wydawca: Stowarzyszenie Saperów Polskich. Pismo „Saper” jest biuletynem wewnętrznym SSP.

Przygotowanie do druku: PAT Nakład: 700 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania zmian i skrótów w nadsyłanych materiałach. Artykułów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Materiały prosimy przysyłać na płytach CD lub bezpośrednio pocztą internetową: redakcja-saper@o2.pl

OD REDAKCJI

Szanowni Czytelnicy,

5 3. numer SAPERA, zawiera kolejny, rok aktywnej działalności Stowarzyszenia Saperów Polskich, wpisującego się w obchody 70 – lecia operacji forsowania Odry i Nysy Łużyckiej i zakończenia II wojny światowej w Europie. W dziale TRADYCJE przypominamy 70. rocznicę wybudowania warszawskich mostów w styczniu 1945 r. artykułem **gen. bryg. Zdzisława Barszczewskiego**. Dla wojsk inżynieryjno-saperskich to także rozpoczęcie Wielkiej Operacji Rozminowania Polski, w tym Warszawy, stopniowo przywracanej do życia społeczeństwu. Selektynie pokazujemy je w dziale Z ŻYCIA WOJSK INŻYNIERYJNYCH. Natomiast SAPERSKIE SPOTKANIA tradycyjnie organizowane przez środowiska saperskie - są znakomitą okazją do bardziej interpersonalnych spotkań, które wrosły na trwałe w życie saperskie, stając się czynnikiem zarazem integracyjnym jak i kulturowym. Dziś prezentujemy relacje z wigilijnych i noworocznych spotkań zorganizowanych przez Prezydium Zarządu Głównego SSP.

Wprowadziliśmy również nowy dział WSPÓŁCZESNA MYŚL INŻYNIERYJNA, którą otwiera artykuł **gen. bryg. [r] dr Bogusława Bębenka** z AON „Innowacyjność w Inżynierii

Wojskowej w aspekcie poprawy bezpieczeństwa żołnierzy przed zagrożeniami asymetrycznymi” oraz **plk dr inż. Adama Bartnickiego** z WAT „Wsparcie inżynieryjne w warunkach wojny hybrydowej”.

I z nowego działu **Miscellanea** kolejna prezentacja Saperów Polskich biorących udział w operacji Berlińskiej w kwietniu 1945 r., przygotowaną na bazie zbiorów Centralnego Archiwum Wojskowego w Rembertowie przez **p. mgr Edytę Polko-Ładak**.

Pozdrawiam

redaktor naczelny
Wiesław L. Ząbek

SPIS TREŚCI

OKŁADKA A - Szkolenie w CSWiCh

OKŁADKA B - Z kart historii - most na Wiśle

OD REDAKCJI - SPIS TREŚCI 1

Temat z okładki - Szkolenie priorytetem - *Ewa Nowicka-Szlufik* 1

Z ŻYCIA WOJSK INŻYNIERYJNYCH

Szkolenie dowódców patroli - *Ewa Nowicka-Szlufik* 2

NSR-y w 2 Stargardzkim Batalionie Saperów - *Jarosław Majka* 3

Niszczenie zatorów lodowych w Inowrocławiu - *Piotr Kranz* 3

Klub CSWiChem. - *Wojciech Osypiuk* 4-5

SAPERSKIE SPOTKANIA

Z wizytą w Centrum Weterana 6-7

TRADYCJE

Warszawskie mosty - *Zdzisław Barszczewski* 8-9

Rocznica wkroczenia 1 AWP do Warszawy 9

Z ŻYCIA KÓŁ SSP

Spotkania opłatkowe i noworoczne - *Wiesław Ząbek* 10

Wybory w Białymstoku - *Bronisław Gulbiński* 11

Uroczystości w Czelinie - *Ryszard Chornicki, Ryszard Chodyncki* 12

WSPÓŁCZESNA MYŚL WOJSKOWA

Wsparcie inżynieryjne w wojnie hybrydowej - *Adam Bartnicki* 13

Innowacyjność w inżynierii wojskowej - *Bogusław Bębenek* 14-15

Konferencja o zagrożeniach asymetrycznych - *Bogusław Bębenek* 15

MASZYNY I SPRZĘT WOJSK INŻYNIERYJNYCH

Transporter inżynieryjny TI z przyczepą - *Jerzy Kade* 16

OKŁADKA C - Miscellanea ze zbiorów CAW

OKŁADKA D - Spotkanie ZG SSP z szefem Inżynierii Wojskowej

Temat z okładki

Szkolenie priorytetem!

1 5. stycznia br., na terenie wrocławskiej jednostki, odbyła się coroczna odprawa rozliczeniowa – zadaniowa za 2014 rok, której przewodniczył Komendant Centrum, **pulkownik Andrzej Dutka**.

W odprawie udział wzięli szefowie wydziałów, kierownicy i szefowie komórek organizacyjnych, żołnierze bezpośrednio podlegli pod Komendanta Centrum, dowódca batalionu zabezpieczenia, a także komendanci ośrodków szkolenia.

„Główny wysiłek działalności Centrum w 2015 roku skupiony będzie na realizacji kursów doskonalących żołnierzy w ramach systemu doskonalenia zawodowego, zgodnie z Planem doskonalenia zawodowego realizowanego w jednostkach szkolnictwa wojskowego podległych Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych, a także szkolenia specjalistycznego i szkolenia żołnierzy służby przygotowawczej.” – mówił w trakcie odprawy Komendant Centrum, **pulkownik Andrzej Dutka**.

Zasadniczymi przedsięwzięciami wynikającymi z zakładanego celu działalności w 2015 roku będzie szkolenie żołnierzy: w ramach kursów doskonalących, w ramach szkoleń specjali-

stycznych kursów kwalifikacyjnych w pionie funkcjonalnym dowódczym i zabezpieczającym, w ramach szkoleń specjalistycznych kandydatów na podoficerów, a także szkolenie żołnierzy służby przygotowawczej w ramach 3 turnusów szkoleniowych, szkolenie żołnierzy w ramach doraźnych szkoleń Mobilnego Zespołu Rozminowania z podstawowego zakresu C-IED (przeciwdziałania improwizowanym urządzeniom wybuchowym), według potrzeb zgłoszonych przez jednostki wojskowe oraz szkolenie podchorążych Wojskowej Akademii Technicznej i Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych w ramach szkoleń specjalistycznych.

Kadra dydaktyczna i dowódcza wrocławskiego Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych, w okresie od 2009 do 2014 roku przeszkoliła łącznie, w trakcie przeszło 700 przedsięwzięć szkoleniowych, blisko 18 000 słuchaczy, a planowanym efektem końcowym szkolenia w 2015 roku jest liczba blisko 3 500 żołnierzy (129 kursów, szkoleń, itp.).

kpt. Ewa Nowicka-Szlufik

Szkolenie dowódców patroli rozminowania

W dniach 17-21 listopada br., na bazie Zespołu Rozminowania wrocławskiego Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych, zrealizowano centralne szkolenie dowódców patroli rozminowania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz osób odpowiedzialnych za oczyszczanie terenu z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych.

Szkolenie zorganizowane zostało przez Oddział Zagrożeń Niemilitarnych Zarządu Inżynierii Wojskowej Inspektoratu Rodzajów Wojsk Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych. „Ocena funkcjonowania systemu oczyszczania terenu kraju z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych w okresie od stycznia do listopada br., przedstawienie kierunków rozwoju technik rozminowania oraz przedstawienie wniosków z nadzorów przeprowadzonych w zakresie sprawdzenia wybranych elementów pokojowego funkcjonowania oraz przygotowania patroli rozminowania i grup nurków minierów do działania zgodnie z przeznaczeniem – to główne cele realizowanego szkolenia.” – mówił podczas rozpoczęcia Szef Oddziału Zagrożeń Niemilitarnych, **pulkownik Artur Talik**.

W trakcie intensywnego szkolenia poruszono wiele aspektów związanych z tematyką oczyszczania terenu kraju z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych (PWiN). Rozmawiano m.in. o znalezionej, planowanej do wprowadzenia w I kwartale 2015 roku, instrukcji „Oczyszczanie terenów z PWiN”, a także o zasadach planowania, pobierania i rozliczania materiałów wybuchowych i środków zapalających przeznaczonych do niszczenia podjętych PWiN.

Jednym z najważniejszych elementów szkolenia była wymiana doświadczeń i wniosków z użycia na terenie kraju patroli rozminowania zarówno Wojsk Lądowych, jak i Marynarki Wojennej. Omówiono bowiem efekty działania tych patroli, szczególne zgłoszenia, a także napotkane w działaniu problemy.

Ponadto, w trakcie szkolenia zespół Resortowego Centrum Zarządzania Projektami Informatycznymi dokonał rekonfiguracji sprzętu Systemu Informatycznego PATROL, który służy do wspomagania działania patroli rozminowania poprzez sprawne ewidencjonowanie i powiadamianie o zgłoszeniach drogą elektroniczną. Informację o wprowadzeniu systemu SI PATROL do eksploatacji użytkowej w Siłach Zbrojnych RP z dniem 1. listopada 2014 roku, przekazał uczestnikom szkolenia Zastępca Szefa Oddziału Projektowania Systemów Dedykowanych ISI, **podpulkownik Andrzej Kurdyla**.

Wszyscy uczestnicy centralnego szkolenia dowódców patroli rozminowania oraz osób odpowiedzialnych za oczyszczanie terenu z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych, wzięli udział w części praktycznej przygotowanej przez specjalistów Zespołu Rozminowania. Podczas zajęć żołnierze zapoznali się m.in. z modułowym systemem ładunku VULCAN, który przeznaczony jest do neutralizacji PWiN, z budową i zasadami użytkowania wykrywacza typu AN-19/2, a także z wyposażeniem znajdującym się na pojeździe saperskim TOPOLA (kombinezon przeciwybuchowy EOD-9, zestaw hakowo-linowy, pojemnik przeciwybuchowy).

Dodatkowo, szkoleni wzięli udział w praktycznym pokazie technik podejmowania, przewożenia oraz niszczenia przedmiotów niebezpiecznych i wybuchowych oraz w pokazie działania zespołu CBRN EOD (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Explosives Ordnance Disposal), przeznaczonego do realizacji zadań rozpoznania, wykrywania, podejmowania i neutralizacji ładunków oraz urządzeń typu IED (improvisowanych urządzeń wybuchowych) zawierających broń masowego rażenia (BMR) oraz toksyczne środki przemysłowe (TSP).

Szkolenie zakończyło się spotkaniem uczestników w Sali Tradycji Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych, znajdującej się na terenie byłego Muzeum Wojsk Inżynieryjnych.

Za codzienną, niewątpliwie wymagającą saperską służbę, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, **gen. broni pilot Lech Majewski**, listami gratulacyjnymi wyróżnił n/w żołnierzy:

- **major Ryszard Demitraszek** – Szef Wojsk Inżynieryjnych 21. Brygady Strzelców Podhalańskich
- **kapitan marynarki Adam Pocięha** – Dowódca Grupy Nurków Minierów z 8. Flotylli Obrony Wybrzeża
- **starszy chorąży Radosław Balmowski** – dowódca patrolu rozminowania nr 14 z 2. pułku inżynieryjnego
- **starszy chorąży Krzysztof Gryglewicz** – dowódca patrolu rozminowania nr 2 z Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych w Poznaniu
- **starszy chorąży Tomasz Znojkiwicz** – dowódca patrolu rozminowania nr 29 z 6. Brygady Powietrznodesantowej
- **chorąży Tomasz Starzyk** – dowódca patrolu rozminowania nr 27 z 25. Brygady Kawalerii Powietrznej
- **chorąży Kamil Książek** – dowódca patrolu rozminowania nr 34 z 1. batalionu drogowo – mostowego
- **chorąży Grzegorz Kłoc** – dowódca patrolu rozminowania nr 35 z 1. Brygady Pancernej

Wyróżnionym, listy gratulacyjne wręczył **pulkownik Krzysztof Siwek**, Główny Specjalista Zarządu Inżynierii Wojskowej wraz z Komendantem wrocławskiego Centrum Szkolenia, **pulkownikiem Andrzejem Dutką** i Szefem Oddziału Zagrożeń Niemilitarnych, **pulkownikiem Arturem Talikiem**.

Dodatkowo, w dowód uznania wzorowej postawy żołnierskiej podczas planowania, koordynacji i realizacji bojowych zadań oczyszczania terytorium kraju z niewybuchów i niewypałów, w ramach zakończenia szkolenia, **pulkownik Artur Talik**, pożegnał odchodzącego do rezerwy **kapitana Dariusza Mielcarka**.

*Tekst: plk Artur Talik, kpt. Ewa Nowicka-Szlufik
Zdjęcia: kpt. Ewa Nowicka-Szlufik*

NSR-y w 2. Stargardzkim Batalionie Saperów

Tym razem trzytygodniowe szkolenie rotacyjne Narodowych Sił Rezerwowych dowódca batalionu **podpułkownik Sławomir Szwe-min** postanowił realizować w dwóch etapach. Pierwszy etap, dwutygodniowy, ten w warunkach poligonowych, natomiast drugi, trwający tydzień, realizowany w garnizonie, zgodnie ze specyfiką danego pododdziału, w których żołnierze mają swoje etatowe przydziały kryzysowe. Ten układ szkolenia pozwolił w pierwszej kolejności każdego żołnierza przeszkolić z postaw rzemiosła saperskiego, a dopiero później uczyć realizacji zadań na zajmowanym stanowisku służbowym w batalionie tj. obsługa traka GKT-60, pomocnik kierowcy Pływającego Transportera Samobieżnego (PTS-M), pomocnik operatora Uniwersalnej Maszyny Inżynieryjnej (UMI). Było to podyktowane przede wszystkim tym, iż zdecydowana większość żołnierzy NSR szkolenie przygotowawcze odbywała w innych ośrodkach szkolenia niż Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych we Wrocławiu, a na szkolenie do batalionu przybyli po raz pierwszy.

Całe szkolenie zaplanowane zostało przez sekcję operacyjną batalionu, pod czujnym okiem szefa sztabu **major Marka Niziołka**.

W trakcie poligonu realizowane były między innymi zajęcia z zakresu topografii, łączności, szkolenia taktyczno - inżynieryjnego, medycznego, ogniowego, fortyfikacji oraz przede wszystkim zapór inżynieryjnych i minierstwa. Przeprowadzono także zajęcia ze szkolenia ogniowego, w trakcie których żołnierze wykonywali strzelanie nr 1 na celność i skupienie. Najlepszy wynik, tj. 49 pkt uzyskała **szeregowy rezerwy Iwona Iwaniec**, która w cywilu trenuje biathlon. Na szkoleniu poligonowym batalionu saperów nie mogło zabraknąć zajęć z minierstwa, w trakcie których młodzi adepci żołnierki sporządzali zapalnik lontowy, detonowali pojedynczy ładunek trotylu.

Finalnym sprawdzeniem nabytych umiejętności były zawody użyteczno-bojowe dla żołnierzy NSR, których koordynatorem był Pomocnik Dowódcy ds. Podoficerów. Całość zawodów zorganizowana została w oparciu o ok. 14 km pętlę taktyczną, w trakcie której żołnierze NSR musieli wykazać się umiejętnościami i zaliczyć normy szkoleniowe z przedmiotów realizowanych w ciągu dwóch pierwszych tygodni szkolenia. Najlepszymi i najsprawniejszymi żołnierzami podczas tego sprawdzianu okazali się: **szer. rez. Hubert Kanigowski, szer. rez. Konrad Kantanista szer. rez. Ariel Pryciak, szer. rez. Judyta Młynarczyk, szer. rez. Iwona Iwaniec, szer. rez. Karol Żak**.

Tekst i zdjęcia: starszy chorąży: Jarosław Majka

Niszczenie zatorów lodowych w 2. Inowrocławskim pułku inżynieryjnym

W styczniu na bazie 2. Inowrocławskiego Pułku Inżynieryjnego zostało przeprowadzone szkolenie załóg statków powietrznych i żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych w zakresie niszczenia zatorów lodowych na rzekach z użyciem materiału wybuchowego wykładanego ze śmigłowców. Szkolenie, nad którym nadzór merytoryczny sprawował Szef Oddziału Zagrożeń Niemilitarnych Zarządu Inżynierii Wojskowej **płk Artur Talić**, było kolejnym ważnym przedsięwzięciem szkoleniowym przygotowującym żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych do udziału w akcjach kryzysowych. Wynika ono między innymi z podstawowych zadań DG RSZ w zakresie przygotowania sił i środków do sytuacji kryzysowych. W szkoleniu udział wzięło 49 żołnierzy Wojsk Inżynieryjnych jednostek wojskowych z całego kraju oraz piloci z 1. Brygady Lotnictwa Wojsk Lądowych. Przez cztery dni uczestnicy szkolenia doskonalili swoją wiedzę teoretyczną, a przede wszystkim umiejętności praktyczne w wykładaniu ładunków wybuchowych z wykorzystaniem śmigłowców Mi - 2.

Nad organizacją oraz przebiegiem szkolenia nadzór sprawował kierownik szkolenia **ppłk Piotr Pytel**, którego wspierał jego zastępca – **mjr Piotr Kranz**. Najciekawszymi dniami szkoleniowymi były 28.01 i 29.01, w czasie których szkoleni realizowali wykładanie materiału wybuchowego ze śmigłowców z użyciem ćwiczebnych, a następnie bojowych środków minersko – zaporowych. Każdorazowo przed rozpoczęciem szkolenia kierownik zajęć, **mjr Jacek Lewandowski** podkreślał, że niszczenie zatorów lodowych ze śmigłowców jest zadaniem wymagającym koncentracji i bezwzględного zachowania warunków. Jak wspomina instruktor – **kpt. Maciej Gaczkowski** - „każdy szkolony musi posiadać zdolność radzenia sobie z presją czasu, wykonywania czynności manualnych w trudnych warunkach atmosferycznych oraz być odpornym na oddziaływanie śmigłowca. Początki nie dla wszystkich były łatwe” – dodaje.

W ostatnim dniu szkolenia Państwowa Straż Pożarna z Torunia zrealizowała pokaz technik ratowniczych do ratowania ludzi z terenów wodnych przy użyciu specjalistycznego sprzętu, będącego na etatowym wyposażeniu.

Podsumowania szkolenia oraz wręczenia certyfikatów jego uczestnikom dokonał Szef Zarządu Inżynierii Wojskowej **płk Andrzej Solarz**.

*Tekst mjr Piotr Kranz
Zdjęcia ppor. Karolina Sparzyńska*

Klub Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych we Wrocławiu

Klub Centrum wchodzi w struktury Sekcji Wychowawczej Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych. Funkcjonuje zgodnie z decyzją Ministra Obrony Narodowej z dnia 8. marca 2013 roku, która określa zasady oraz zakres działalności wszystkich klubów jednostek w Wojsku Polskim. Ta decyzja, oraz wcześniejsze wytyczne z roku 2010, zmieniają kluby z nazewnictwa i charakteru. Zniknęły już takie określenia jak Klub Oficerski, Żołnierski, Garnizony, czy Klub JW 2211 – mamy już tylko i wyłącznie kluby jednostek wojskowych. Wyjątkiem pozostawały kluby rodzajów Sił Zbrojnych – co również uległo zmianie po powstaniu Dowództwa Generalnego Rodzaju Sił Zbrojnych.

Klub Centrum powstał przede wszystkim, aby upowszechniać działalność artystyczną i kulturalno-oświatową, w tym popularyzować turystykę i krajoznawstwo. Istotnym elementem działalności Klubu jest również zapewnienie i zorganizowanie czasu wolnego dla kadry i ich rodzin, pracowników wojska i ich rodzin, a także dla słuchaczy kursów odbywających się w Centrum, żołnierzy służby przygotowawczej oraz byłych żołnierzy zawodowych. Formy tej działalności w każdym klubie są bardzo różne – od sekcji czy kół zainteresowań po pojedyncze warsztaty, imprezy, czy wystawy. Wszystko zależne od środowiska, w którym dany klub operuje. Działalność Klubu Centrum jest o tyle utrudniona, że znajduje się on na terenie jednostki wojskowej w dość odległej części miasta. To wyklucza bardziej otwartą działalność, ale nie powoduje zamknięcia się samego Klubu wyłącznie na środowisko Centrum. Świadczy o tym szereg inicjatyw podejmowanych wspólnie z innymi klubami garnizonu lub z instytucjami pozarządowymi jako komórka reprezentująca Centrum i Polskie Siły Zbrojne.

W Klubie Centrum funkcjonują sekcje:

Sekcja Turystyczno-Krajoznawcza od stycznia 2015 roku przekształciła się w Wojskowe Koło PTTK „Jasiński” i mamy nadzieję, że nadal będzie sztandarową komórką Klubu Centrum. W ramach szeroko pojętej turystyki organizowane będą wycieczki jednodniowe, dwudniowe, pięciodniowa podróż wojskowo-historyczna, kilkugodzinne wycieczki piesze po Wrocławiu oraz Garnizony Konkurs Wiedzy Turystyczno-Krajoznawczej „Znam swój Kraj”. Z oferty sekcji korzysta, jak do tej pory, największa liczba zainteresowanych.

Sekcja muzyczna prowadzi zajęcia wokalne dla dzieci i dorosłych, w przyszłości planowane jest również powstanie zespołu, który mógł

Kierownik Klubu Centrum,
Wojciech Osypiuk

by reprezentować Centrum na przeglądach wojskowych. Reprezentanci Centrum zaistnieli dotychczas zarówno na przeglądach piosenki wojskowej, jak i twórczości dziecięcej organizowanych na szczeblu centralnym. Sekcja prowadzi również zajęcia z nauki śpiewu Hymnu Państwowego oraz piosenki marszowej dla żołnierzy służby przygotowawczej oraz dla uczniów klas mundurowych biorących udział w programie „Żołnierska Pamięć”. W tej chwili sekcję prowadzi samodzielny instruktor **p. Brygida Kołton-Szwarczyńska**. W przyszłości, gdy powstanie zespół, wspierać sekcję będzie również drugi klubowy instruktor – **p. Paulina Wojciechowska**.

Sekcja fotograficzna ma za zadanie rozwijanie kreatywności oraz samodoskonalenia kadry i pracowników w zakresie fotografii. Zajęcia, w ramach wolontariatu, prowadzi **kpt. Damian Piórko**, przekazując uczestnikom zajęć fachową wiedzę zarówno w teorii jak i w praktyce. W przyszłości planowane są również plenery dla uczestników takich zajęć – po to, by fachowo móc w terenie sprawdzić nabyte umiejętności. Sekcja organizuje również konkursy fotograficzne, w których udział biorą nie tylko członkowie sekcji, ale również każdy chętny żołnierz zawodowy, czy pracownik Centrum. Nadzór merytoryczny nad sekcją sprawuje **p. Paulina Wojciechowska**.

Z ŻYCIA WOJSK INŻYNIERYJNYCH

Sekcja rzemiosła i metaloplastyki przede wszystkim zabezpiecza Centrum pod względem wyrobów gipsowych które wychodzą spod ręki mistrza metaloplastyki, instruktora – **p. Jerzego Maziarza**. Dodatkowo prowadzone są zajęcia na bazie pracowni p. Jerzego dla wszystkich chcących zgłębić tajniki rzemiosła artystycznego. Instruktorem jest również kustosz Sali Tradycji Centrum.

Koło Tradycji i Oręża Wojska Polskiego, mjr. rez. Wojciecha Leszczyńskiego, opiekujące się zbiorami należącymi do dawnego Muzeum Wojsk Inżynieryjnych, stanowi doskonałą bazę dydaktyczną dla szkolonych żołnierzy, ale również dla młodzieży w każdym wieku.

Osobna oferta przedstawiona jest w stosunku do żołnierzy służby przygotowawczej. Ze względu na specyfikę ich szkolenia, czyli trzy wcielenia na rok po cztery miesiące na każde wcielenie, Klub w porozumieniu z Ośrodkiem Szkolenia Podstawowego opracował stały program współzawodnictwa klubowego kierowany do tej grupy żołnierzy. Składa się on z pięciu konkursów: piosenki marszowej, zręcznościowego, wiedzy o Wojsku Polskim, na logo Ośrodka oraz talentów, pod wdzięczną nazwą „NSR – Factor”. Rywalizacja przebiega w ciągu pobytu szkolonych na Ośrodku Szkolenia Podstawowego, czyli w drugim lub trzecim miesiącu od wcielenia, pomiędzy wszystkimi plutonami. Zwycięzcy generalnej klasyfikacji, oceniani zarówno przez instruktorów klubu, Komendanta Centrum i Komendanta OSP, w nagrodę otrzymują, poza dyplomem i ryngrafem klubu, podróż wojskowo-historyczną w dniu zajęć. Rywalizacja ta często jest bardzo zacięta o czym mogą świadczyć bardzo małe (od 5 do 20 punktów) różnice punktowe w klasyfikacji końcowej.

Również osobnym programem jest „Żołnierska Pamięć”. Ten projekt, znany od wielu lat w całych Polskich Siłach Zbrojnych, we Wrocławiu, za sprawą Klubu Centrum, przybrał zupełnie nowe oblicze. Do tej pory akcja ograniczała się do opieki sekcji wychowawczej nad grobami dawnych dowódców Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Inżynieryjnych, pochowanych na cmentarzu Osobowickim. Program został bardzo rzetelnie rozbudowany. Zaproszone zostały do niego wrocławskie licea ogólnokształcące oraz szkoły posiadające klasy o profilu wojskowym. Oprócz akcji porządkowych na wrocławskich cmentarzach wojskowych uczniowie biorą udział w zajęciach z historii wojskowości i patriotyzmu, Konkursie wiedzy o Wojsku Polskim, nauce Hymnu Państwowego, zajęciach z muzyki, strzelania i ratownictwa medycznego, poczty sztandarowej szkół biorą udział 16. kwietnia w obchodach Święta Wojsk Inżynieryjnych, a w ramach poznawania garnizonu zwiedzają Wrocław. W dni otwarte koszar poznają pracę Zespołu Rozminowania oraz odbywają zajęcia teoretyczne w centrowym laboratorium. Spotykają się również z przedstawicielami Wojskowej Komendy Uzupełnień jeśli za drogę kariery obrali służbę w wojsku. Nad tym wszystkim pieczę sprawuje Klub Centrum, przy pomocy wszystkich komórek organizacyjnych jednostki.

Dodatkowym elementem działalności Klubu Centrum jest organizacja wystaw o tematyce narodowej, wojskowej i patriotycznej w oparciu o materiały własne jak i wystawy gotowe przygotowywane przez Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej z Warszawy.

Klub Centrum partycypuje również w organizacji imprez plenerowych, takich jak: Piknik Saperski, koncerty lub występy artystów. Niektóre z nich, jak np. Dzień Dziecka, Mikołajki, Dzień Kobiet, czy Sylwester Garnizonowy, organizowane są wspólnie z pozostałymi aktywnymi klubami w garnizonie – Klubem 4 Regionalnej Bazy Logistycznej i Klubem 3 Brygady Radiotechnicznej.

Na czele Klubu Centrum stoi Kierownik Klubu, którym od roku 2011 jest **p. Wojciech Osypiuk**. Absolwent Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego w specjalizacji dyplomacja i stosunki międzynarodowe, licencjonowany pilot wycieczek autokarowych oraz przewodnik miejski po Wrocławiu, członek zarządu Wrocławskiego Oddziału Wojskowego PTTK. Jest w Klubie Centrum osobą spinającą całą działalność, prowadzi również sekcję turystyczną, nadzoruje akcję „Żołnierska Pamięć” oraz zajmuje się wsparciem opraw świąt państwowych i wojskowych. Jego mottem jest: „Nie ma problemów - są tylko wyzwania”.

Tekst: Kierownik Klubu Centrum, Wojciech Osypiuk
Zdjęcia: Archiwum CSWInż.iChem.

Z wizytą w Centrum Weterana

W dniu 13.02.2015 r. na zaproszenie dyrektora Centrum Weterana ppłk Leszka Stępień przedstawiciele Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich wraz z prezesem płk [r] Tadeuszem Dzikowskim wzięli udział w wizycie w Centrum delegacji Federacji Stowarzyszeń Weteranów i Rezerwistów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z jej prezesem gen. bryg. [r] Ryszardem Żukowskim na czele. Honorowym gościem był gen. broni w st. spocz. Zbigniew Zalewski.

Centrum Weterana

Zgodnie z założeniami Centrum Weterana pełni funkcję ośrodka, w którym weterani działają poza granicami państwa oraz rodziny żołnierzy i pracowników wojska poległych podczas tych działań, uzyskują pomoc, radę oraz korzystają z konsultacji, w szczególności prawnych i psychologicznych. Aktywnie współpracuje z właściwymi w danej sprawie instytucjami resortowymi i pozaresortowymi oraz organizacjami i stowarzyszeniami pozarządowymi. Centrum działa na rzecz integracji środowiska weteranów wokół wspólnie realizowanych przedsięwzięć i podejmowanych inicjatyw. Sprzyja temu otwarty charakter naszej instytucji.

Istotną płaszczyzną działania Centrum jest realizacja zadań o charakterze edukacyjno-promocyjnym i popularyzatorskim. Centrum jest także depozytariuszem wiedzy o udziale polskich żołnierzy w działaniach poza granicami państwa.

Zadaniem Centrum Weterana, traktowanym jako najwyższe moralne zobowiązanie, jest pielęgnowanie pamięci o naszych kolegach, żołnierzach i pracownikach wojska, którzy oddali życie w służbie pokoju i stabilizacji.

Centrum Weterana Działań Poza Granicami Państwa pełni funkcje:

- informacyjno-konsultacyjną;
- edukacyjno-promocyjną;
- pielęgnowania pamięci i tradycji.

Struktura organizacyjna obejmuje trzy Zespoły merytoryczne:

- **Zespół Informacyjno-Konsultacyjny** (kierownik zespołu **płk rez. Stanisław Ekiert** i 2 pracowników – prawnik, psycholog) – realizuje zadania informacyjno-doradcze oraz związane z współudziałem i współpracą z właściwymi merytorycznie komórkami/jednostkami organizacyjnymi resortu obrony narodowej i instytucjami spoza resortu oraz organizacjami i stowarzyszeniami w zakresie działań na rzecz weteranów poszkodowanych i weteranów, a także rodzin żołnierzy i pracowników wojska poległych podczas działań poza granicami państwa, bądź których śmierć była następstwem udziału w tych działaniach.

- **Zespół Edukacyjno-Promocyjny** (kierownik zespołu **mł. chor. w st. spocz., weteran misji UNEF II Andrzej Korus** i 3 pracowników – starszy specjalista, specjalista, informatyk) – realizuje zadania związane z szeroko pojętą działalnością edukacyjną (m.in. prelekcje pt. „W służbie pokoju” dla młodzieży szkolnej i studentów w Centrum Weterana oraz poza nim, np. w szkołach, świetlicach itp.; organizacja spotkań środowi-

Fot. Polska Zbrojnia

Podpułkownik Leszek Stępień (ur. 11.04.1971 r.) jest absolwentem Wyższej Szkoły Oficerskiej im. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu (1995 – inżynier budowy dróg i mostów), Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie (2003 – magister inżynier inżynierii wojskowej oraz Politechniki Wrocławskiej (2010 – inżynier systemów informatycznych, w 2014 – studia podyplomowe technologie internetowe). W 2004 roku

ukończył w WSOWL Pedagogiczny Kurs Kwalifikacyjny. Zawodową służbę wojskową rozpoczął w 1995 roku w 1. Brzeskiej Brygadzie Saperów. W latach 1995 – 2002 pełnił obowiązki na stanowiskach dowódcy plutonu, dowódcy kompanii saperów, szefa sekcji oraz dowódcy kompanii inżynierskiej SNR NATO. W 2002 roku pełnił obowiązki dowódcy komponentu inżynierskiego w Polskim Kontyngencie Wojskowym w Afganistanie. Stracił nogę w wyniku wybuchu miny przeciwpiechotnej. Pomimo doznanych obrażeń dzięki determinacji pozostał w służbie. W latach 2003 -2014 pełnił służbę w WSOWL we Wrocławiu na stanowiskach dydaktycznych (wykładowca Zakładu Inżynierii Wojskowej i wykładowca Zakładu Technologii Kształcenia), a następnie jako specjalista sekcji informatyki. Od 2010 roku Sekretarz Generalny Stowarzyszenia Rannych i Poszkodowanych w Misjach Poza Granicami Kraju. W 2013 roku przewodniczył pracom komitetu organizacyjnego Centralnych Uroczystości Dnia Weterana Działań Poza Granicami Państwa we Wrocławiu oraz kampanii społecznej „Dzień Weterana – Szacunek i Wsparcie”. Angażuje się we współpracę z organizacjami pozarządowymi i resortowymi wspierającymi weteranów, organizuje i wspiera liczne działania w zakresie zapewnienia wsparcia prawnego, pomocy w leczeniu i rehabilitacji weteranów poszkodowanych, weteranów oraz rodzin poległych żołnierzy, a także działania popularyzujące zaangażowanie Wojska Polskiego w misjach poza granicami państwa. 1 września 2014 roku ppłk Leszek Stępień objął stanowisko Dyrektora Centrum Weterana Działań Poza Granicami Państwa, przystępując do formowania Centrum Weterana.

skowych) oraz promocją i popularyzacją udziału polskich żołnierzy w działaniach poza granicami państwa (opracowywanie i przygotowanie materiałów informacyjnych, dydaktycznych i promocyjnych, prowadzenie strony internetowej Centrum Weterana oraz profili Centrum na portalach społecznościowych – Twitter, Facebook, kontakt z mediami). Do zadań tego zespołu należy także współpraca międzynarodowa.

- **Zespół Tradycji** (kierownik zespołu **płk rez. Ryszard Bartczak** i 2 pracowników – starszy specjalista, bibliotekarz) – głównymi zadaniami zespołu tradycji jest pielęgnowanie pamięci o żołnierzach i pracownikach wojska poległych w działaniach poza granicami państwa, organizacja i prowadzenie sali tradycji oraz biblioteki (w bibliotece gromadzona jest polska i zagraniczna literatura poświęcona misjom, zarówno naukowa, popularyzatorska, wspomnieniowa, jak i beletrystyka). Do zadań zespołu tradycji należy także gromadzenie i archiwizacja dokumentów i różnego rodzaju przedmiotów związanych z udziałem polskich żołnierzy w działaniach poza granicami oraz ich odpowiednia ekspozycja. Zbiory zgromadzone w Centrum są dostępne nie tylko dla osób bezpośrednio związanych ze środowiskiem wojskowym, ale również dla środowiska cywilnego (m.in. uczniów, studentów, pracowników naukowych).

Dotychczas nie działała w Polsce żadna instytucja państwowa o takim charakterze. Pierwszy rok działalności stanowi więc poważne wyzwanie dla nowopowstałego Centrum Weterana. Musimy wypracować schemat działalności, odpowiadając na bieżąco na pojawiające się wyzwania. Mamy nadzieję, że Centrum spełni pokładane w nim nadzieje w zakresie pomocy dla weteranów, weteranów poszkodowanych oraz rodzin żołnierzy poległych na misjach.

Usytuowanie w strukturze MON

Centrum Weterana Działań Poza Granicami Państwa jest jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej, bezpośrednio podporządkowaną Dyrektorowi Departamentu Spraw Socjalnych. Obowiązki Dyrektora Centrum Weterana pełni **pplk Leszek Stępień**.

Centrum Weterana aktywnie współpracuje z jednostkami i komórkami podległymi MON oraz m.in. z Dowództwem Operacyjnym Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowództwem Generalnym RSZ, Dowództwem Garnizonu Warszawa, Inspektorem Wojskowej Służby Zdrowia oraz Wojskowym Instytutem Medycznym.

Centrum Weterana otwarte jest na współpracę międzynarodową, zwłaszcza w dziedzinie pomocy weteranom. Dotychczas w Centrum odbyło się polsko-amerykańskie sympozjum poświęcone doświadczeniom w zakresie wsparcia udzielanego weteranom i weteranom poszkodowanym w Polsce i w USA. Gośćmi sympozjum była dele-

gacja Gwardii Narodowej stanu Illinois, z **pułkownikiem Paulem Fanningiem** na czele. W Centrum odbył się również briefing prasowy Inspektorów Wojsk Lądowych Polski i Niemiec, z udziałem **gen. broni Bruno Kasdorfa**, Inspektora Wojsk Lądowych RFN.

Planowane uroczystości

W szerokim planie działalności Centrum Weterana na rok 2015 mieści się m.in. organizacja Dnia Weterana w Bydgoszczy (29 maj), współpraca przy organizacji Centralnego Marszu Weterana (przełom czerwca i lipca br.) oraz organizacja w czwartym kwartale roku konferencji naukowej poświęconej międzynarodowym komisjom rozjemczym.

Oprac. Materiały Centrum Weterana

Wizyta delegacji FSWiRSZ RP w Centrum Weterana

Jak sygnalizowaliśmy wcześniej delegacja FSWiRSZ RP wzięła udział w spotkaniu z pracownikami Centrum Weterana. Z ramienia Federacji uczestniczyli: **płk [r] Stanisław Kalski**, **płk [r] Jan Gazarkiewicz**, **płk [r] Julian Królikowski**. Stowarzyszenie Saperów Polskich reprezentowali: **płk [r] Tadeusz Dzikowski**, **płk w st. spocz. Tomasz Bogucki**, **płk w st. spocz. Wiesław Ząbek**, **płk [r] Andrzej Spirydowicz**. Po zwiedzeniu Sali Tradycji Centrum, w trakcie spotkania **gen. bryg. Ryszard Żuchowski** przedstawił wizualną prezentację Federacji. Wizyta zakończyła się złożeniem wiązanki kwiatów i zapaleniem zniczy pod Pomnikiem Weterana, a prezentacji obiektu dokonał **płk [r] Stanisław Ekiert**.

Warszawskie mosty 1945

W połowie stycznia 1945 r. trzy fronty Armii Czerwonej znajdujące się na ziemiach Polski rozpoczęły strategiczną operację „Wisła Odra”. W składzie 1. Frontu Białoruskiego, w pierwszym jego rzucie (od 17.01) znalazła się 1. AWP, która otrzymała zadanie wyzwolenia Warszawy. Do rana 16.01 oddziały armii miały przegrupować się na pozycje wyjściowe do natarcia na 42 kilometrowym froncie od Rajszewa do Karczewa.

Na prawo od 1. AWP, po sforsowaniu Wisły, miała prowadzić działania bojowe 47. armia (ACz) uderzając częścią sił na Warszawę od północy. Na lewo 61. armia (ACz) z przyczółka magnuszewskiego miała oskrzydlić od południa wojska niemieckie broniące Warszawy.

W czwartym dniu operacji frontu (17.01), gdy zostanie zamknięty pierścień okrążenia Warszawy 1. armia miała wejść do walki z zadaniem wyzwolenia naszej stolicy.

Zgodnie z decyzją dowódcy 1. Armii WP gen. dyw. Stanisława Popławskiego główne uderzenie z przyczółka magnuszewskiego w kierunku Warszawy miały wykonać trzy dywizje piechoty (1,3 i 4 DP), 1. Brygada Pancerna i 1. Pułk Czołgów Ciężkich. Pomocnicze uderzenie na miasto z kierunku północnego, [po sforsowaniu Wisły w rejonie Jabłonny], miała wykonać 2. DP, która została wsparta batalionem saperów z 2. BSap i komp.

pont.-most. z 6. sam. bat. pont.-most. W centrum ugrupowania armii dla wiązania nieprzyjaciela ogniem przewidziano 6. DP (na wprost miasta) i od niej na lewo 1. BKaw., która w sprzyjających warunkach miała również sforsować rzekę.

Warszawa, zniszczona w ok. 85%, przygotowywana przez Niemców do obrony, pełniła rolę twierdzy. Zorganizowano dwa pierścienie obronne pełne zaminowanych barykad i punktów oporu, a wykorzystując ruiny miasta oraz forty obronne okalające miasto od zachodu, a także pozycję obrony rozbudowaną wzdłuż Wisły, silnie zaminowaną, szczególnie minami przeciw piechocie czyniono ją silnym punktem oporu. Do obrony twierdzy miała być wykorzystana doraźnie zorganizowana dywizja forteczna „Warszawa” (dziewięć bat. piech., trzy fort. bat. karab. masz., dwa dyw. art., dyw. moźdz. – w sumie: ok. 14 tys. żołnierzy, 476 karabinów maszynowych, 300 dział i moździerzy). Obrońcy miasta mogli ponadto liczyć, na wsparcie 46 Korpusu 9. Armii Polowej (N).

Zdobycie Warszawy wiązało się z koniecznością sforsowania rzeki Wisła, pokrytej lodem grubości ok. 20 cm, wolnej od lodu jedynie na odcinku ok. 200 m poniżej Łasku Bielańskiego, na głównym nurcie rzeki przy lewym brzegu. Zaznaczyć trzeba, że lód na rzece był mocno osłabiony licznymi wyrwami spowodowanymi wybuchami pocisków artyleryjskich i min moździerzowych. Planując operację liczone, że w tych niekorzystnych warunkach lód jednak nie powinien ruszyć (niski stan wody i zakotwienie go o przesłane zniszczonych mostów) i sforsowanie rzeki będzie mogło odbywać się po nim. Wzmocniły go mrozy w połowie miesiąca dochodzące do – 14° C, a nawet 18° C. Wysyłane przez dywizję i armię pododdziały rozpoznawcze, z udziałem saperów, głównie w celu rozpoznania niemieckich umocnień obronnych nad rzeką i zapór minowych oraz grubości i jakości na niej lodu oceniały, że mogą być po nim przeprowadzane ciężary do 3,5 tony, ale tylko na urządzanych przeprawach po łodzi, a piechota z lekką bronią na oznaczonych kierunkach.

Próby sforsowania rzeki przez 2. DP w nocy z 15 na 16 stycznia, na skutek silnego ognia nieprzyjaciela i złego stanu lodu w tym rejonie, nie powiodły się. Dopiero po 15.00 16 stycznia dywizja sforsowała Wisłę w rejonie Jabłonny, wykorzystując również przyczółek zdobyty przez żołnierzy radzieckich do przeprowadzenia swoich pododdziałów i uchwyciła własny w rejonie Dąbrowa, Pancerz, Buraków Mały, skąd rozpoczęła natarcie na Warszawę od północy. 16 stycznia sforsowała Wisłę 1. BKaw. i uchwyciła przyczółek o powierzchni 12 km² w rejonie Konstancina. W nocy z 16 na 17 stycznia główne zgrupowanie 1. AWP przeprowadziło się na zachodni brzeg Wisły na odcinku Góra Kalwaria – Magnuszew, z tym, że 1. DP, 1. BPanc. i 1. pczc oraz artyleria armijna przeprowadziły się przez Wisłę na przyczółek magnuszewski po moście niskowodnym udostępnionym przez Rosjan, a z niego znów po moście zbudowanym przez saperów radzieckich na rz. Pilica. Zgrupowanie to prowadziło działania bojowe w kierunku miasta od południa i wkroczyło do niego 17 stycznia. Z północy prowadziła natarcie na Warszawę 2. DP, z Pragi rozpoczęła atak 6. DP, Oddziałom 2. i 6. DP przypadło w udziale prowadzenie walk w mieście z pozostawionymi pododdziałami niemieckimi, głównie w rejonach: Łasku Bielańskiego, Cytadeli, Dworca Głównego PKP, skrzyżowania Al. Jerozolimskie – Nowy Świat oraz innych. Do 16.00 17 stycznia Warszawa była wolna. Wszystkie pododdziały saperów, które znalazły się w mieście (dywizyjne i armijne) przystąpiły natychmiast do jego rozminowywania, szczególnie Al. Jerozolimskich i ich otoczenia – bo na nich miała się odbyć słynna z przekazów medialnych defilada oddziałów biorących udział w wyzwoleniu stolicy.

W każdej operacji zaczepnej związanej z sforsowaniem przeszkody wodnej inżynierijne zabezpieczenie nabiera szczególnego znaczenia.

Foto ze zbiorów CAW

Tak było również w Operacji Warszawskiej, może nieco łatwiejsze, bo nie zachodziła potrzeba organizowania przepraw desantowych. W pamiętnym forsowaniu Wisły przez 3. DP 1. AWP i wspierającą ją oddziały, we wrześniu 1944 r., spieszące na pomoc powstańcom Warszawy, saperzy 10. bsap 1. BSap i 7. sam. zmot. bsap organizujący przeprawy desantowe na łodziach i pontonach dla pododdziałów tej dywizji ponieśli dotkliwe straty w ludziach i sprzęcie przeprawowym. W sumie w tych wrześnieowych działaniach bojowych zginęło 2056 żołnierzy, a ok. 900 było zaginionych (przeważnie utonęli w rzece).

Natomiast w styczniu 1945 r. piechota przeszła po lodzie, artyleria pułkowa i dywizyjna oraz tabory przeprawiły się po ośmiu przeprawach urządzonych na lodzie, wzmocnionych żerdziami, a nawet dylami z parków pontonowych, natomiast tyły i odwody armii po moście pontonowym pod obciążenie 16 ton, długości 430 m (wykorzystano trzy parki pontonowe DMP i jeden N2P) zmontowanym przez przez 3. BPont.-Most., w rynnice lodowej wyrąbanej mat. wyb. i saperskim sprzętem. Zmontowany został w rejonie mostu kolejowego, w górę rzeki od niego i oddany do eksploatacji w godzinach wieczornych 18 stycznia. Służył on również mieszkańcom Warszawy pod nazwą „Warszawski Pontoniak”, do 6 lutego 1945 r., tj. do czasu wybudowania przez radzieckich saperów mostu wysokowodnego na wprost ul. Karowej. Był wykorzystywany jeszcze w 1945 r., już w innej osi, jako most kombinowany, do czasu spływu gęstej kry lodowej w grudniu tego roku.

Warto jeszcze dodać, że wojska drogowo-mostowe 1. AWP (trzy bataliony) rozpoczęły 18 stycznia budowę mostu niskowodnego (2 m nad wodą), dwukierunkowego, pod obciążenie 60 ton, długości 540 m poniżej mostu Poniatowskiego. W ciągu kilku dni most został wybudowany. Jego budową kierował szef służby drogowej armii ppłk (gen.

bryg.) Jan Szymanowski (w latach 1961 – 1972 szef Wojsk Inż. MON). Po tym moście przeprawił się odwodowy korpus pancerny (ACz), który przegrupowywał się w rejon działań bojowych. Dowieszenie go tam kolejną było niemożliwe, bowiem wszystkie mosty kolejowe, podobnie jak drogowe, zostały na średnich i szerokich rzekach wysadzone przez wycofującą się armię niemiecką. Dwukierunkowy most, o szerokości jezdni 6 m, służył mieszkańcom Warszawy przez kilka miesięcy, prawdopodobnie do spływu wiosną 1947 r. dużych mas lodu, podczas którego wszystkie mosty niskowodne na Wiśle i innych rzekach zostały zniszczone.

Tak w syntetycznym skrócie wyglądał udział 1. Armii WP w „Operacji Warszawskiej” i jej inżynieryjne zabezpieczenie. Dodać jeszcze trzeba, że na okres tej operacji 1 armia została wsparta 2. BSap i 3. BPont.-Most, z odwodu Naczelnego Dowództwa WP. Dywizje piechoty armii, za wyjątkiem 6. DP, otrzymały jako wsparcie po batalionie saperów z 2. BSap.

Na zakończenie trzeba jeszcze koniecznie wspomnieć o tym, że niektórzy historycy i politycy głoszą niezgodnie z prawdą pogląd, iż 1. AWP wkroczyła do Warszawy, a nie wyzwoliła jej w walce. Przeczą temu podane wyżej fakty i niżej liczby, bowiem w walkach o wyzwolenie naszej stolicy poległo, było rannych i zaginionych 275 żołnierzy, z tego ponad 100 zginęło. W całej operacji warszawskiej 1. AWP straciła 10537 żołnierzy 3116 poległo. Jej straty byłyby znacznie wyższe, trudne do oszacowania, gdyby nie wycofanie się w z Warszawy oddziałów niemieckich okrążanych przez wojska Armii Czerwonej.

Zdzisław Barszczewski

70. rocznica walk jednostek 1. AWP o Warszawę

W przeddzień 70. Rocznicy rozpoczęcia rozminowania i odgruzowywania Warszawy przez jednostki inżynieryjno-saperskie 1. Armii Wojska Polskiego delegacja Zarządu Głównego SSP oraz przedstawiciele terenowych kół Stowarzyszenia z WAT i 2. Pułku Saperów z Kazunia wzięli udział w złożeniu wieńców i wiązanek kwiatów pod obeliskiem upamiętniającym budowę mostu pontonowego przez Wisłę. Bowiem, w mroźną noc z 17 na 18 stycznia 1945 r. w tym miejscu polscy saperzy z 3. Brygady Pontonowo-Mostowej i 6. Samodzielnego batalionu pontonowo-mostowego połączyli oba brzegi Wisły mostem pontonowym, który służył do przeprawy wojsk sowieckich i polskich.

W swoim wystąpieniu **ppłk Tadeusz Dzikowski** nawiązał do historii tych wydarzeń w 1945 r., a także wielkiego wkładu saperów polskich w rozminowywanie i odgruzowanie Warszawy.

Wieniec od Prezydenta Warszawy **p. Hanny Gronkiewicz-Waltz** złożyła delegacja Straży Miejskiej. Wspólne zdjęcie uczestników zakończyło tą skromną uroczystość, o której należy pamiętać, gdyż czyn saperów polskich dla Warszawy pozostaje wielkopomny.

WZ

Saperskie spotkania opłatkowe i noworoczne

Oplatkowe spotkanie członków Zarządu Głównego SSP

Tradycyjne spotkanie „opłatkowe” członków Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich odbyło się w dniu 18.12.2014 r. w siedzibie Stowarzyszenia przy ul. 11 listopada 17/19 w Warszawie. Uczestników spotkania i honorowego gościa, w osobie: **ppłk Tadeusza Mierzejewskiego** powitał prezes SSP **plk [r] Tadeusz Dzikowski**, który omówił dokonania minionego roku, podziękował członkom Zarządu za współpracę i złożył serdeczne życzenia świąteczne i noworoczne. Następnie po przełamaniu się opłatkiem, przy tradycyjnych pierogach i śledziu, potoczyły się wspomnienia i rozmowy dotyczące saperskiej służby.

WZL

Spotkanie Noworoczne Zarządu Głównego SSP

Saperzy wybierają WAT na spotkania środowiskowe nie tylko z racji dogodnego położenia ale i z faktu, iż większość kierowniczej kadry wojsk inżynierskich stanowią absolwenci tej uczelni.

Noworoczne członków Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich odbyło się w Klubie Wojskowej Akademii Technicznej, w dniu 26.01.2015 r. Honory gospodarza spotkania pełnił prezes Stowarzyszenia **plk [r] Tadeusz Dzikowski**, który powitał członków zarządu i honorowych gości, w osobach: **gen. bryg. [r] Ryszarda Żuchowskiego**, **gen. dyw. [r] Janusza Lalkę**, **gen. bryg. [r] dr Bogusława Bębena**, **plk Daniela Króla**, **prof. Zdzisława Bogdanowicza**, **plk Adama Bartnickiego** oraz **ppłk Tadeusza Mierzejewskiego**. Po złożeniu noworocznych życzeń uczestnicy spotkania zasiedli za świątecznym stołem.

*Czas upłynął w przyjaznej, koleżeńskiej atmosferze stworzonej przez przewodniczącego spotkania **plk Tadeusza Dzikowskiego**. Potwierdza zasadność saperskich spotkań, integrujących środowisko żołnierskie, wywołujących trwale więzi i inspirujące do dalszych działań.*

Red.

Spotkanie saperskie koła nr 13 przy AON

Noworoczne spotkanie grupy sapersko-piłsudczykowskiej środowiska warszawskiego, odbyło się w dniu 21 stycznia 2015 r., tym razem w garnizonie rembertowskim w Warszawie. Korzystając ze szczególnej gościnności właściciela restauracji „Myśliwska”, w okolicznościowo udekorowanej i wydzielonej Sali, mogliśmy spożyć posiłek przygotowany z gastronomicznym kunsztem przez pana Marka.

Grono przyjaciół, jak zazwyczaj dopisało i przy biesiadnym stole zameldowali się m.in. państwo: **Barbara i Bogusław Saganowscy**; **Zofia i Stanisław Trzcińscy**, kol. **Danuta Tarnawska**, **Regina Kowalska**, **Janina Wróbel**, **Tomasz Bogucki**, **Marian Kasperski**, **Władysław Stolarz**, **Ryszard Pindur**, **Leszek Sadura**, **Andrzej Spirydowicz**, **Mieczysław Brejtfus**, **Wacław Bojarski**, **Janusz Kiwerski**, **Marek Skuteczki**.

Otwierając spotkanie **Wiesław L. Ząbek** powitał zebranych oraz złożył wszystkim obecnym serdeczne życzenia Noworoczne. Wątki życzeń i przykłady saperskich więzi powracały we wspomnieniach przy biesiadnym stole - którym zgodnie z tradycją gruzińska jako **TAMADA** przewodniczył [jednomyślnie wybrany] kol. **Marian Kasperski**. Nie zapomniano również o solenizantach składając **Mieczysławowi Brejtfus** stosowne życzenia i upominek książkowy oraz o weteranach **Wacławie Bojarskim**, który także ze swej strony wraz z kol. **Elżbietą Berus** przygotował dla solenizantów stosowne upominki.

Wiesław – Leszek Ząbek

W świątecznej atmosferze Świąt Wielkiej Nocy i Zmartwychwstania Pańskiego oraz zbliżającego się Świąta SAPERA pragnę przekazać najlepsze i najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pogody i wszelkiej pomyślności pełnej wiary, nadziei i miłości, radosnego wiosennego nastroju, serdecznych spotkań w gronie rodziny i przyjaciół. Życzę optymizmu i wytrwałości w realizacji ambitnych zadań i w umacnianiu naszej rodziny saperskiej. Niech świąteczny okres nadaje sens i głębie naszym życiowym drogom. Niech będzie źródłem siły na każdy czas, a szczególnie w chwilach prób i doświadczeń żołnierskiej służby i pracy.

**Prezes
Stowarzyszenia Saperów Polskich
Plk [r] Tadeusz Dzikowski**

Nowe wybory – stary prezes

W dniu 14 grudnia 2014 roku w Białymstoku odbyło się Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Koła Nr 17 SSP. Gospodarzem był **kol. Edward Wiśniewski**, który jako prezes Koła przywitał wszystkich zebranych i przypomniał dla wszystkich zasady statutowe obowiązujące członków Stowarzyszenia. Rozdał też pięknie wydane „Saperskie Kalendarze na 2015 rok”. Kalendarz zawierał zdjęcie zbiorcze członków Koła zrobione na Balu Saperskim.

Zgodnie z przyjętym tokiem zebrania został wybrany prowadzący, który podał do zaakceptowania program i przystąpił do jego realizacji.

W trakcie zebrania wszystkich członków zapoznano z dorobkiem Koła, a nasz **kolega Kajetan Szczepański** przedstawił historię saperów i garnizonu Białystok.

W części pierwszej wystąpienia referent zapoznał nas ze służbą **ppłk Bronisława Gulbińskiego**. Prezentacja pt. „Saperska rzecz” zawierała zdjęcia ze służby wojskowej i z rozzaminowania terenów kraju w latach 1945-1956. Bydgoszcz, Radom, Kwatera Hitlera oraz również ziemie powiatu Wysokie Mazowieckie. Materiały opracowane zostały przez funkcjonariusza SG **ppłk SG rez. Wojciecha Grobelskiego**, który stara się dokumentować fakty historyczne Wojska Polskiego.

W drugiej części przedstawiona była historia garnizonu. „Białystok w latach 1919 – 1939”. Wkroczenie Wojska Polskiego do Białegostoku w 1919 roku, odzyskanie upragnionej niepodległości na Kresach Wschodnich, powstanie nowego polskiego garnizonu i na tym tle historia Podlaskiej Brygady Kawalerii jest godna podkreślenia. Zdjęcia zawarte w prezentacji ukazały zapomniany garnizon. Jednostki takie jak 42 pp, 10 puł, 14 dak były znane w Białymstoku w okresie międzywojennym, obecnie powoli są zapomniane.

W toku prowadzenia Zebrania przedstawiono sprawozdanie finansowe, powołano komisję wyborczą, która poprowadziła nowe wybory zarządu Koła.

Prezesem Koła Nr 17 został wybrany ponownie kolega: **Edward Wiśniewski**, w skład Zarządu weszli: **Kazimierz Strojek**, **Tomasz Sywczyński**, **Irena Biegańska**, **Waldemar Łoś**, **Henryk Zajkowski**.

Komisją Rewizyjną w nowej dekadzie poprowadzi: **kolega Włodzimierz Mińko** wraz z **Romualdem Łukomskim** i **Ewą Grzybowską**.

Rzecznikiem Dyscyplinarnym został **Mirosław Grzybowski**.

A naszym Korespondentem Koła, który ma utrzymywać kontakt z redakcją „Sapera” kolega **Kajetan Szczepański**.

Koło nasze obecnie liczy 43 członków, którzy mieszkają na terenie miasta i województwa podlaskiego. Na zebranie przybyło 23 osoby. Najważniejsze dla nas jest to, że w naszych szeregach są „amazonki”, które dodają powagi i zrozumienia istnienia Stowarzyszenia. Obecność Pań bardzo nas wspiera.

Koło Nr 17 przyjęło też zadania na rok 2015:

- zorganizowanie „Dnia Sapera” w dniu 18 kwietnia, przez nowy Zarząd,
- zorganizowanie wycieczki do miejsc podlaskich, np. Drohiczyzna, Nowogrodu, Białowieży w okresie letnim. Zgodnie z tematem „Poznajemy swoje podwórko”.

Zebranie zakończył tradycyjny opłatek. Dar ofiarny, symbol pojednania, znak przyjaźni i miłości przeplatał się z życzeniami noworocznymi i składaniem sukcesów w pracy społecznej.

ppłk Bronisław Gulbiński

OBCHODY 70 – TEJ ROCZNICY WKOPANIA SŁUPA GRANICZNEGO NA ODRZE W CZELINIE

Jak co roku Stowarzyszenie Saperów Polskich we Włocławku w dniu 27 lutego 2015 roku przy Pomniku Saperów 3 Warszawskiego pułku pontonowego zorganizowało i przeprowadziło uroczystość z okazji rocznicy wkopania słupa granicznego na Odrze w pobliżu miejscowości Czelin przez saperów 6 batalionu pontonowego – mostowego.

Zorganizowanie uroczystości było możliwe dzięki pomocy i życzliwości: Prezydenta Miasta Włocławek **Pana dr Marka Wojtkowskiego**, Starosty Powiatu Lipnowskiego **Pana Krzysztofa Baranowskiego**, władz i członków Włocławskiego Kurkowego Bractwa Strzeleckiego we Włocławku oraz członków Klubu Miłośników Pojazdów Militarnych i Terenowych „Patrol” z Włocławka.

Okolicznościowe wystąpienie wygłosił Prezes SSP we Włocławku **płk dr Ryszard Chodynicki**, przypominając historię tego doniosłego wydarzenia.

Kolejnym punktem uroczystości były wyróżnienia:

- Sztandar SSP we Włocławku udekorowany został „Krzyżem Związku Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników”. Aktu dekoracji dokonał sierż. Zygmunt Polewski;
- Pan Krzysztof Baranowski - Starosta Powiatu Lipnowskiego, za wspieranie działań SSP we Włocławku wyróżniony został „Medalem Pamiątkowym SSP we Włocławku”;
- ppłk Radosław Niecikowski - Wojskowy Komendant Uzupełnień we Włocławku, z okazji 70 – lecia powstania WKU i bardzo dobrej współpracy ze Stowarzyszeniem wyróżniony został grawertonem i adresem okolicznościowym;
- płk dr Jan Czyżewicz z okazji 70 – lecia funkcjonowania administracji wojskowej we Włocławku, jako Szef Powiatowego Sztabu Wojskowego we Włocławku oraz za kultywowanie tradycji Wojska Polskiego, a szczególnie Wojsk Inżynieryjnych - wyróżniony został adresem okolicznościowym.

Wręczenia wyróżnień przyznanych przez Zarząd SSP we Włocławku dokonali **płk Ryszard Chodynicki** i **mjr Zdzisław Pierzchała**.

Po wręczeniu wyróżnień złożono wieńce i wiązanki kwiatów.

Na zakończenie uroczystości **ppłk Ryszard Chornicki**, dziękując za uczestnictwo, złożone kwiaty, zaprosił wszystkich obecnych na kolejne spotkanie przy pomniku 16 kwietnia z okazji 70 – tej rocznicy forsowania Odry i Nysy Łużyckiej oraz Święta Wojsk Inżynieryjnych - Dnia Saperów.

ppłk Ryszard Chornicki
płk Ryszard Chodynicki

*Panu płk dypl. Danielowi Królowi
Zastępcy Szefa Inżynierii Wojskowej*

*wyrazy głębokiego żalu i współczucia
z powodu śmierci*

Żony

Aldony

składają

Prezes Stowarzyszenia Saperów Polskich

Płk dypl. [r] Tadeusz Dzikowski

Członkowie Zarządu Głównego SSP,

Koledzy i współpracownicy

z garnizonów i jednostek Saperskich

Wsparcie inżynieryjne w warunkach wojny hybrydowej

Specyfika zadań realizowanych przez pododdziały wojsk inżynieryjnych w dobie wojny hybrydowej stawia bardzo wysokie wymagania zarówno samym saperom jak i jednostkom sprzętu, w które są wyposażeni. Wymóg wspierania działań wszystkich rodzajów wojsk, szeroki ich zakres, reżimy czasowe, dynamika współczesnego pola walki to tylko wybrane aspekty, które jednoznacznie wytyczają drogę rozwoju wojsk inżynieryjnych.

Wycofywane z eksploatacji kolejne jednostki sprzętu, kończące się rezerwy, nieekonomiczne parametry techniczne i użytkowe, stosunkowo niskie wydajności przy rosnących zakresach i objętościach prac, powodują systematyczne obniżanie zdolności bojowej pododdziałów, a zmieniający się charakter działań bojowych na współczesnym polu walki wymaga zdefiniowania nowych zasad taktyki wojsk inżynieryjnych.

Najlepiej wyposażone wojska lądowe, siły powietrzne czy marynarka wojenna bez szeroko rozumianego wsparcia skazane są na niepowodzenie realizowanych misji. Dlatego należy ze szczególną uwagą przyrzeć się potencjalnym możliwościom wykorzystania pododdziałów wojsk inżynieryjnych, ich wyposażeniu i stanom osobowym (obserwuje się ciągłą redukcję jednostek inżynieryjnych). Prowadzone na różnych szczeblach działania, zmierzające do odbudowy tego potencjału, uwarunkowane są jak zawsze względami ekonomicznymi. Należy przy tym rozpatrzyć jaka będzie skuteczność użycia nowoczesnej brygady pancernej czy zmechanizowanej, wyposażonej w czołgi i wozy bojowej najnowszej generacji w obliczu konieczności przekroczenia przeszkody wodnej, jaka będzie skuteczność obrony pododdziałów piechoty bez inżynieryjnej rozbudowy terenu, gdzie wylądają statki powietrzne, gdy stan lotnisk, z których wystartowały nie pozwoli na to. Osobną kwestią wydaje się użycie wojsk inżynieryjnych w zadaniach zapobiegania i likwidacji skutków klęsk żywiołowych w ramach działań kryzysowych.

Tym właśnie zagadnieniom poświęcone było sympozjum pt. „Wsparcie inżynieryjne w warunkach wojny hybrydowej”, które odbyło się w dniu 25.11.2014 r. w Instytucie Budowy Maszyn Wydziału Mechanicznego WAT. Jego głównym celem było zdefiniowanie nowych wyzwań stojących przed wojskami inżynieryjnymi, wynikających ze specyfiki i uwarunkowań wojny hybrydowej oraz określenie technicznych możliwości ich realizacji.

Tematyka sympozjum odzwierciedlała bieżące problemy i spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem zaproszonych osób. W obradach uczestniczyli liczni przedstawiciele Zarządu Inżynierii Wojskowej Inspektoratu Rodzajów Wojsk Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, Inspektoratu Uzbrojenia, Zarządu Planowania Operacyjnego P3 Sztabu Generalnego WP, Inspektoratu Implementacji Innowacyjnych Technologii Obronnych, Centrum Operacji Specjalnych, Oddziału Inżynierii Wojskowej Zarządu Operacyjnego J3 Dowództwa Operacyjnego, Jednostki Wojskowej GROM, jak również prezes Stowarzyszenia Saperów

Polskich, reprezentanci wojskowych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych oraz przemysłu.

Obrady rozpoczął Dziekan Wydziału Mechanicznego **dr hab. inż. Zdzisław Bogdanowicz**, prof. WAT – witając zgromadzonych gości i wręczając **kmr. Andrzejowi Walorowi** medal pamiątkowy „Za zasługi dla Wydziału Mechanicznego” oraz pamiątkową statuetkę przedstawiającą robota DROMADER, w uznaniu za czynne wsparcie organizacji V Międzynarodowych Warsztatów Robotów Wojskowych M-ELROB 2014.

Program sympozjum obejmował dwie sesje. Pierwsza dotyczyła uwarunkowań, potrzeb i ograniczeń wsparcia inżynieryjnego. W tej części spotkania uczestnicy mieli okazję wysłuchać wystąpienia na temat:

- właściwości współczesnych i przyszłych działań taktycznych,
- charakterystyki potrzeb w zakresie Wsparcia Inżynieryjnego,
- możliwości mechanizacji prac inżynieryjnych i kryteriów oceny doboru sprzętu,
- koncepcji inżynieryjnego systemu rażenia,
- roli systemu zapór minowych na współczesnym teatrze działań bojowych.

Druga sesja podejmowała problematykę możliwości technicznych i technologicznych budowy systemu rażenia, która została przedstawiona podczas prezentacji dotyczących:

- nadzorowanego systemu obrony obszaru ROZA A,
- systemów detekcji wykrywania aktywności przeciwnika,
- systemu kierowanych min przeciwpancernych KMP (Jarzębina – K),
- wybranych uwag z zakresu łączności radiowej,
- inżynieryjnego systemu do transportu, ustawiania i utrzymania nowoczesnych zapór minowych.

Podczas przerwy pomiędzy sesjami, na terenie poligonu doświadczalnego Laboratorium Maszyn Inżynieryjnych i Robotów Instytutu Budowy Maszyn, odbył się pokaz maszyny wielozadaniowej. Zgromadzonym gościom zaprezentowano możliwości wykonywania zróżnicowanych zadań inżynieryjnych z wykorzystaniem wymiennych osprzętów roboczych.

Sympozjum stworzyło okazję do rozmów na temat współczesnych wyzwań stojących przed wojskami inżynieryjnymi w zakresie uzbrojenia, sprzętu i taktyki działania. Aktywność uczestników podczas dyskusji pozwala stwierdzić, że poruszana tematyka jest aktualna i prezentowane zagadnienia spełniły oczekiwania zebranego gremium wojskowego. Ponieważ w spotkaniu wzięli udział przedstawiciele różnych instytucji, można mieć nadzieję, że dyskusje prowadzone podczas obrad oraz w kulisach zaowocują dalszym dialogiem i współpracą. W podsumowaniu sympozjum wyrażono potrzebę organizacji cyklicznych spotkań poświęconych tej tematyce.

plk dr inż. Adam Bartnicki

Innowacyjność w Inżynierii Wojskowej w aspekcie poprawy bezpieczeństwa żołnierzy przed zagrożeniami asymetrycznymi

Szanowni czytelnicy kwartalnika SAPER. Zgodnie z sugestią Prezydium ZG SSP oraz Kolegium Programowego kwartalnika, począwszy od stycznia 2015 roku, na łamach naszego pisma ukazywać się mają artykuły i informacje autorstwa członków kół przy WAT i AON, w których zawarta będzie najnowsza informacja, najogólniej ujmując, z dziedziny modernizacji technicznej oraz trendów rozwojowych i zasad funkcjonowania Inżynierii Wojskowej. Biorąc pod uwagę fakt, jak wiele doświadczeń i wniosków dostarcza nam żołnierska i saperska rzeczywistość, powyższą sugestię osobiście w pełni akceptuję, poprzez zamieszczenie artykułu wskazującego na innowacyjne podejście Inżynierii Wojskowej w obszarach poprawy bezpieczeństwa żołnierzy przed aktualnymi zagrożeniami, głównie asymetrycznymi.

Innowacyjne podejście do rozwiązywania różnych problemów od zawsze cechowało dowództwa, sztaby i oficerów wojsk inżynieryjnych. Bez innowacji nie było by postępu we wszystkich obszarach działalności, od organizacji szkolenia po modernizację techniczną. Projekty innowacyjne realizowane są w gospodarce i badaniach naukowych, a praktyczny wymiar innowacyjności jest aktualnie szczególnie akcentowany.

Zaangażowanie Sił Zbrojnych w operacjach w Iraku (w latach 2003-2011) i w Afganistanie (w latach 2001-2014) dowiodło, iż jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa wojsk w misjach poza granicami kraju stanowią improwizowane urządzenia wybuchowe (IED¹). Stałe zagrożenie ze strony improwizowanych urządzeń wybuchowych wywiera wpływ na prowadzenie operacji przez jednostki na teatrze działań militarnych, politykę obronną państw uczestniczących w konflikcie, a także na odbiór społeczny zagrożenia. Wykorzystywanie IED jest typowym przykładem działań asymetrycznych – działań prowadzonych w celu zniwelowania przewagi technologicznej państw NATO i UE, stosując niekonwencjonalną strategię i taktykę. Ich użycie przez terrorystów wynika z istniejącej dysproporcji technologicznej oraz możliwości wykorzystania produktów i techniki ogólnodostępnej.

W odniesieniu do powyżej przedstawionej hipotezy, w artykule dokonuję analizy wybranych obszarów innowacyjności w Inżynierii Wojskowej, rozumiejąc zagrożenia asymetryczne jako nowe nieklasyczne metody i narzędzia walki, obejmujące swoim zakresem między innymi terroryzm, a także zagrożenia użycia CBRN² i IED.

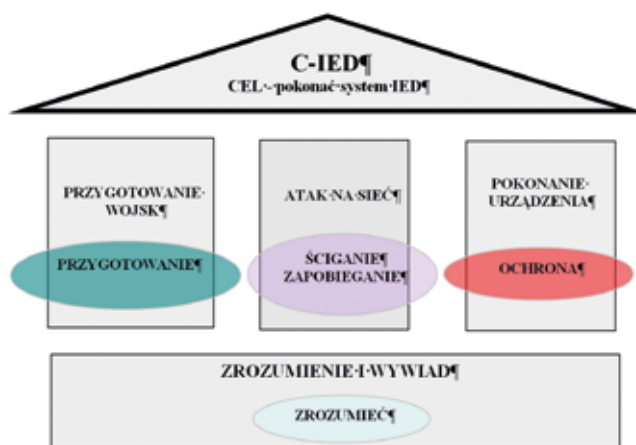
Innowacyjność instytucjonalizacji zdolności w zakresie C-IED³ jest jednym z elementów w dowodzeniu i kierowaniu wojskami inżynieryjnymi. Proces ten rozumiany jest jako przechodzenie od nieformalnych sposobów i metod działania do uregulowanych form działalności. Proces instytucjonalizacji zdolności przeciwdziałania improwizowanym urządzeniom wybuchowym obejmuje całe spektrum zagadnień w odniesieniu do poszczególnych filarów przedstawionych na rysunkach 1.

Zbiór zagadnień przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych obszarów C-IED, według poglądów NATO, w zasadzie jest otwarty. Należy mieć świadomość, że w wydaniu narodowym nie wszystkie obszary w ramach instytucjonalizacji będą realizowane z powodu różnych ograniczeń organizacyjnych, szkoleniowych, czy też wynikających ze stanu modernizacji technicznej. Sądzę, że w wielu publikacjach zamieszczałem szczegółowe opisy obszarów C-IED. Pomimo tych zastrzeżeń, innowacyjność w dowodzeniu i kierowaniu wojskami inżynieryjnymi była impulsem do zainicjowanej w 2008 roku instytucjonalizacji C-IED, poprzez utworzenie Zespołu Rozminowania w CSWInż i Chem we Wrocławiu, a także sformowanie na

1/ IED – Improvised Explosive Device – nazwa angielskojęzyczna przedmiotów, przetłumaczona i stosowana w Polsce, jako improwizowane urządzenia wybuchowe, (przypis autora).

2/ CBRN – Chemical, Biological, Radiological and Nuclear – nazwa angielskojęzyczna popularnie stosowana w Polsce, jako broń masowego rażenia, (przypis autora).

3/ C-IED – Counter Improvised Explosive Device – nazwa angielskojęzyczna, przetłumaczona i stosowana w Polsce, jako przeciwdziałanie improwizowanym urządzeniom wybuchowym, (przypis autora).

Źródło: "Commanders' and Staff Handbook for C-IED", NATO, 2011, s. 7

Rysunek 1. Schemat obszarów działania w ramach filarów zwalczania improwizowanych urządzeń wybuchowych

bazie pododdziałów rozminowania Grup EOD w dwóch pułkach saperów.

Warto w tym miejscu podać do szerszego grona odbiorców informację o zakończeniu w 2013 roku pracy na narodowym podręczniku C-IED, który Rozkazem Szefa Sztabu Generalnego WP wprowadzono do użytku w Siłach Zbrojnych RP z dniem 01 stycznia 2014 roku.

Kolejnym przykładem innowacyjności działań jest opracowanie „Koncepcji działania oraz wyposażenia nowego elementu ugrupowania bojowego przeznaczonego do oczyszczania i rozminowania dróg w środowisku zagrożeń IED – Oddziału Rozminowania Specjalnego (ORS)”. Podstawowym założeniem warunkującym funkcjonowanie Oddziału Rozminowania Specjalnego jest utworzenie samodzielnego elementu w zakresie dowodzenia i zabezpieczenia logistycznego zdolnego do realizacji pełnego spektrum zadań związanych z rozpoznaniem, neutralizacją i niszczeniem improwizowanych urządzeń wybuchowych, a także zbieraniem i zabezpieczaniem dowodów użycia IED.

Przewiduje się, że Oddział Rozminowania Specjalnego, podobnie jak inne elementy ugrupowania bojowego, tworzony będzie do rażenie, na bazie etatowych pododdziałów jednostek inżynieryjnych i chemicznych, z wykorzystaniem etatowego sprzętu występującego w Siłach Zbrojnych. Skuteczne użycie ORS powinno zapewnić bezpieczeństwo oraz swobodę manewru i zaopatrzenia dla wojsk własnych i sił wzmocnienia NATO, realizujących zadania w rejonie odpowiedzialności oddziału.

W obszarze modernizacji technicznej wojsk inżynieryjnych robotyzacja i automatyzacja prac w środowisku zagrożenia CBRN, minowego i IED jest szczególnym przykładem innowacyjności. Jest bowiem, równolegle z wprowadzeniem na wyposażenie specjalistycznych pojazdów, kluczowym wyzwaniem w obszarze prospektywnych rozwiązań technicznych w zakresie C-IED.

Podczas działań bojowych do najtrudniejszych i najmniej bezpiecznych zadań należą wykrywanie, usuwanie i neutralizacja min, niewypałów i niewybuchów - określanych mianem UXO oraz improwizowanych urządzeń wybuchowych IED. Najważniejszym aspektem jest tu wyeliminowanie bezpośredniego udziału człowieka z prowadzenia rozpoznania oraz podejmowania lub neutralizacji ładunków i materiałów niebezpiecznych, w tym nie wykluczone w strefach skażonych lub zagrożonych skażeniem środkami chemicznymi.

Ze względu na zróżnicowanie zadań i środowiska ich wykonywania kierunek modernizacji technicznej i wysiłek organizacyjny powinien dążyć do posiadania rodziny (zestawu) inżynierskich robotów wsparcia, które będą się różniły możliwościami oraz wzajemnie uzupełniały w realizacji dedykowanych zadań. Sam fakt robotyzacji zadań wsparcia inżynierskiego jest podejściem innowacyjnym.

W procesie informowania o problematyce przeciwdziałania improwizowanym urządzeniom wybuchowym należy w sposób innowacyjny wykorzystywać dostępne narzędzia. Wydaje się godnym rozważenia, stworzenie w portalu internetowym powołanych od stycznia 2014 roku dowództw szczebla operacyjnego, zakładki poświęconej tematyce C-IED. Innym kanałem informowania powinien być portal internetowy działający w sieci MIL-WAN. Kolejnym kanałem informowania może być system poczty elektronicznej, w ramach której przekazywane są między innymi Biuletyny Informowania Wewnętrznych, opracowywane przez Departament Prasowy - Informacyjny MON. W ramach wykorzystania tego kanału informacyjnego możliwym jest opracowywanie i przysyłanie biuletynu informacyjnego o tematyce C-IED. Skuteczność public relations⁴ w obszarze przeciwdziałania improwizowanym urządzeniom wybuchowym, opierać się powinna na badaniach, analizie oraz wiedzy na temat postępowania

4/ *Public relations* - określenie anglojęzyczne dotyczące relacji publicznych, (przypis autora).

w określonych sytuacjach. Dlatego, aby uzyskać w tym obszarze pozytywne efekty, koniecznym jest stworzenie spójnej koncepcji działania, czyli strategii. W public relations taka strategia powinna być procesem długofalowym, polegającym na opracowaniu programu, który będzie wyróżniał się odmiennością. Technika tworzenia strategii polegać powinna na poszukiwaniu odpowiedzi na pytania dotyczące całości otoczenia związanego ze zjawiskiem stosowania IED.

Innowacyjność w dowodzeniu i kierowaniu wojskami inżynierskimi, a także wieloletnie doświadczenie wynikające ze stałego udziału w procesie przygotowania zgrupowań zadaniowych i Polskich Kontyngentów Wojskowych do realizacji zadań w środowisku zagrożonym występowaniem IED obligują do postawienia poniższych, kluczowych wniosków:

1. Poprzez podejmowanie inicjatyw oraz dokonanie zmian między innymi w strukturze i wyposażeniu wybranych specjalistycznych pododdziałów, wprowadzeniu stosownych procedur i taktyki działania, a także poprzez odpowiednie prowadzenie kampanii informacyjnych w ramach C-IED, mogą być zapewnione warunki do osiągnięcia zdolności Sił Zbrojnych w zakresie przeciwdziałania improwizowanym urządzeniom wybuchowym.
2. Istnieje możliwość wydzielenia spośród etatowych pododdziałów Wojsk Lądowych, bazując na etatowym sprzęcie występującym w Siłach Zbrojnych, specjalistycznego pododdziału, który jako dobrane utworzone element ugrupowania bojowego z powodzeniem może realizować pełne spektrum zadań związanych z rozpoznaniem, neutralizacją i niszczeniem improwizowanych urządzeń wybuchowych.

gen. bryg. rez. dr inż. Bogusław Bębenek
Koło Nr 13 SSP przy AON

Konferencja z zakresu ochrony przed zagrożeniami asymetrycznymi

W dniach 17-18 lutego 2015 roku w Akademii Obrony Narodowej zorganizowana została konferencja na temat „Rozwiązania w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony życia żołnierzy i funkcjonariuszy przed zagrożeniami CBRN i IED”.

Organizowana konferencja pod patronatem Dziekana Wydziału Zarządzania i Dowodzenia AON oraz Prezesa Firmy Pimco Sp. z o.o. stanowiła kontynuację porozumienia o współpracy zawartego w 2014 roku pomiędzy Akademią Obrony Narodowej oraz Pimco.

Dziekana Wydziału Zarządzania i Dowodzenia reprezentowali podczas konferencji członkowie koła Nr 13 SSP przy AON - **plk prof. dr hab. inż. Stanisław Kowalski**, którego wspierał - w roli moderatora konferencji - **gen. bryg. rez. dr inż. Bogusław Bębenek**.

Konferencja poświęcona była obszarom tematycznym dotyczącym najnowszych rozwiązań i trendów z obszaru bezpieczeństwa żołnierzy prowadzących działania w zakresie neutralizacji przedmiotów niebezpiecznych, a także systemów i urządzeń w zakresie detekcji broni masowego rażenia. W konferencji prelegentami byli między innymi przedstawiciele firm Med-Eng Safariland Group oraz Smiths Detection. Uczestnikami konferencji było liczne grono słuchaczy AON, przedstawiciele Sił Zbrojnych oraz służb mundurowych MSW.

gen. bryg. rez. dr inż. Bogusław Bębenek

MASZYNY I SPRZĘT WOJSK INŻYNIERYJNYCH

TRANSPORTER INŻYNIERYJNY TI Z PRZECZEPĄ P2P-WŁWD

Na początku lat siedemdziesiątych Ośrodek Maszyn Ziemnych i Transportowych Kombinatoru Przemysłowego Huty Stalowa Wola przystąpił do prac konstrukcyjnych w temacie transporter inżynieryjny TI z przyczepą P2P-WŁWD. Prototyp przebadali Wojskowy Instytut Techniki Inżynieryjnej. Po badaniach i poprawieniu dokumentacji konstrukcyjnej wykonano serię próbną.

Przeznaczenie

Transporter przeznaczony jest do realizacji zadań w zakresie:

- ❖ rozpoznawania zapór minowych oraz wykonywania, oznakowania i poszerzania w nich przejść;
- ❖ wykonywania przejść w zaporach fortyfikacyjnych;
- ❖ wykonywania prac minerskich i niszczeń;
- ❖ wykonywania specjalistycznych prac inżynieryjnych.

Skrócony opis

Wyposażenie specjalne:

- sprzęt do rozpoznawania i pokonywania zapór minowych;
- zestaw do oznakowania przejść;
- materiały wybuchowe;
- ładunki kumulacyjne;
- środki inicjujące;
- pomocniczy sprzęt minerski;
- sprzęt inżynieryjny (osprzęt piły spalinowej do wierceń OPS-290/W, zestaw inżynieryjno-saperski dla działań specjalnych, sprzęt do prac pomocniczych na przeszkodach wodnych).

Wyposażenie dodatkowe:

- uzbrojenie:
 - o karabin maszynowy NSW-12, 7;
 - o ręczny granatnik przeciwpancerny RPG-76 6 kpl.;
 - o 26 mm pistolet sygnałowy wz. 78 1 kpl.;
- środki łączności (radiostacja, czołgowy telefon, radiotelefon);
- środki maskowania (80 mm wyrzutnia pocisków dymnych, maska MSP);
- sprzęt chemiczny (rentgenometr, rentgenoradiometr, zestaw odkazający);
- sprzęt dodatkowy (kwatermistrzowski, ratunkowy, okopowy).

Charakterystyka techniczna

	Transporter	Zestaw
- pojazd bazowy	MTLB	
- masa	13140 kg	16920 kg
- załoga	9 osób	
- maksymalna prędkość	60 km/h	40 km/h
- długość	6,94 m	11,4 m
- wysokość	2,5 m	
- szerokość	3,0 m	
- zasięg jazdy	500 km	450 km
- pokonywanie przeszkód wodnych	6 km/h	
- wykonywanie przejścia w polu minowym:		
długość	110 m	
szerokość	od 2 do 5 m	

Opracował
na podstawie materiałów O.B.R.M.ZiT KP HSW
i W.I.T.I. płk w st. spocz. mgr inż. Jerzy Kade

MISCELLANEA ZE ZBIORÓW CAW

Wojska inżynieryjno-saperskie 1. AWP w operacji berlińskiej 1945 roku

Materiały przygotowała: p. mgr Edyta Polko-Ładak pracownik naukowy Sekcji Zbiorów Specjalnych CAW

Członkowie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Saperów Polskich na spotkaniu z Szefem Zarządu Inżynierii Wojskowej Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych ptk Andrzejem Solarzem